

Prilog povjesnom proučavanju katastarskih radova u Dalmaciji

Nakon završene katastarske izmjere Dalmacije 1824—38 god. jedan dio elaborata bio je pohranjen u centralnom arhivu u Beču, dok je drugi zadržan u Dalmaciji i arhiviran u Zadru.

Po donošenju austrijskog poreznog zakona i praktične primjene katastarskih planova i elaborata, što je uslijedilo poslije 1880 god. nakon izvršene revizije, osnovana je i direkcija u Zadru, tadašnjem administrativnom centru Dalmacije. Uz direkciju je formiran i arhiv mapa i elaborata, kod kojega su sada pohranjene prve kopije katastarskih mapa, dok su sami originali čuvani u Beču, te zapisnici razgraničenja, elaborati prve i druge procjene i elaborati upravo izvršene revizije¹⁾. Nije poznato ali se može pretpostaviti, da su vjerojatno u ovom arhivu čuvane i tzv. Grimanijeve mape²⁾ koje su bile izrađene u drugoj polovici 18 st. i za italijanske okupacije Dalmacije 1918—21 god. odnesene u Italiju, gdje se i danas nalaze pohranjene u venecijanskom državnom arhivu.

Nakon ugovora u Rapallu, negdje 1924 god. Italija je iz zadarskog arhiva mapa, izručila našim predstavnicima, onaj dio katastarskog arhiva koji se odnosi na područje Dalmacije, osim Zadra i Lastova. Ti su elaborati bili preneseni u Split i arhivirani u podrumima tadašnje Financijske direkcije, a današnjeg Gradskog NO-a, u kojim se prostorijama i danas nalaze.

Ovim elaboratima nije za vrijeme stare Jugoslavije pridavan onaj značaj koji im je prema njihovoj vrijednosti obzirom na njihov povjesni značaj stvarno i pripadao. Tome je dijelom uzrok neshvaćanje tadašnjih rukovodioca geodetske i katastarske službe u Dalmaciji, a daleko više Odjeljenja katastra u Beogradu, koji za katastar u Hrvatskoj nije uopće imao razumijevanja i snosi punu odgovornost za stanje u koje je danas doveden.

Nakon oslobođenja, drugovi iz NR Slovenije koji su u Beču preuzimali razne elaborate odnesene tokom rata od okupatora, našli su i na originalne mape prve katastarske izmjere Dalmacije i jedan dio triangulacionog računanja. Zahvaljujući njihovom razumijevanju, preuzet je čitav ovaj materijal, koji prostorno zauzima skoro jedan željeznički vagon i dopremljen u Split. Time je dalmatinski arhiv mapa skoro kompletiran sa operatima katastarske izmjere i elaboratima koji mu pripadaju. Nedostaju jedino dijelovi za područje Zadra i Lastova, koje su vjerojatno Italijani

1) Procjene su vršene radi utvrđivanja kat. čistog prihoda i prva je izvršena od 1840—44. posebno za svaku k. o. a druga u 1880 god. akumulativno po pojedinom procjenbenom kotaru.

2) Grimanijeve mape sadržavale su prikaz područja pojedinog sela sa nazivom istaknutih graničnih točaka i preloma, komunikacija, i ostalih geografskih značajnijih objekata na području dotičnog sela. Danas se kod Državnog arhiva u Zadru još nalazi nekoliko Grimanijevih planova, pa će o njima biti posebno govora.

svojevremeno izuzeli u Beču, odnosno otpremili iz Zadra i za koje se dijeleve danas pozitivno ne zna gdje su arhivirani.

Prošle godine Geodetska uprava NR Hrvatske stavila je u zadatak sređivanje ovog arhiva. Radi ocjene vrijednosti arhivske građe stupilo se u vezu sa državnim arhivom u Zagrebu i Splitu. Predanim i nesebičnim radom geom. Stjepana Ivaniševića, koji je na prebiranju jednog po jednog plana i elaborata radio punih šest mjeseci, detaljno je pregledan, popisan i sređen cjelokupni materijal. Tom prilikom pokazalo se kakovi se sve dragocjniji podaci za povjesni razvitak, napućenost, poljodjelstvo, industriju i brodarstvo Dalmacije, osim tehničko-stručne strane, nalazi u ovim elaboratima i mapama.

Nije mi namjera da ovdje detaljnije ulazim u prikaz ovih podataka. To neka urade oni, koji su na njegovom sređivanju aktivno surađivali. Ja sam dolazeći u Arhiv i zanimajući se za sadržaj građe, između ostalog, zapazio jednu staru knjigu o personalnom stanju stručnjaka sa prve izmjere, te razne personalne podatke iz doba revizije, kao i kasnije početkom 20 st. Smatrajući da bi bilo uputno da se ti podaci razrade i objelodane u našem listu, zamolio sam druga Ivaniševića, kome je danas povjerenore rukovanje Arhivom, da mi pri tome pomogne.

Pregledavši i obradivši sve te podatke, kao i nadopunivši ih sa obavještenjima starijih — već umirovljenih kolega, evo svih stručnjaka koji su posljednjih 130 godina djelovali kao geodetski stručnjaci u katastru Dalmacije.

1.

Na prvoj katastarskoj izmjeri, koja je obavljena u Dalmaciji od 1823. do 1838. god. bili su uposleni:

Na triangulaciji tzv. velike triangulacione mreže t. j. mreže koja se nije grafički nanosila, već računala iz opserviranih podataka radili su kap. Bossi, nadpor. Haan i poruč. Montanari od Vojno geografskog instituta u Beču.

Na detaljnoj izmjeri radili su (podijelit ću ova lica u grupe prema školskoj naobrazbi):

1) Buzzì Carlo, iz Coma, 2) Biscontini Pietro iz Friula, 3) Blašković Vincenzo iz Istre, 4) Collanti Franjo iz Tržića, 5) Danieli Domenico iz Vincenze, 6) Fachinetti Anton iz Istre, 7) Ferrante Gastone iz Verone, 8) Grisi Gaetano i brat mu Vincenzo Gaetano iz Cremona, 10) Gualdi Giuseppe iz Pavie, 11) Giovani de Giorgio iz Trsta, 12) Martinelli Lorenzo, iz Brescìe, 13) Moroni Giuseppe iz Coma, 14) Michelini Luigi iz Campo Magine, 15) Negri Pietro iz Milana, 16) Onofoni Ignazio iz Brescìe, 17) Ongaro Daniele iz Friula, 18) Putti Antonio iz Pavie, 19) Riboldi Calimero iz Monze, 20) Rubini Gian-Batta iz Vincenze, 21) Svidercozzi Tomaso iz Verone, 22) Terzi Gian-Batta iz Bergama, 23) Teruggi Giuseppe iz Coma.

Sva su ova dvadeset i trojica završili školovanje na univerzitetima ili licejima. U glavnom su diplomirali kao stručnjaci izmjere (perito agrimensore) i to na Univerzi u Paviji (Italija), dok su nekolicina završila filozofski studij, a kasnije praktičnim radom uputili se u način grafičke izmjere. Za Terruggia stoji na pr. da je završio »perito agrimensore« i doktorirao iz matematike, a praksu mjerenja izvršio kod Kr. Delegacije u Milanu.

Ova grupa koja je završila više nauke isključivo je talijanskoga porijekla, za razliku od onih sa nižom školom, koji su uglavnom opet Dalma-

tinci. Niti jedan od ovih ne poznaje hrvatskog jezika, već u odgovarajućoj koloni stoji da poznaju: talijanski, latinski, francuski, njemački, a u hrvatski (lingua ilirica) da se upućuju. Većina se njih nije zadržala dugo kod izmjere i prema raspoloživim podacima (većina je rubrika nepotpuna) nakon dvije-tri godine odlaze, tražeći lakši kruh, prema svojim kvalifikacijama i sposobnostima.

Sa završenim srednjim školama (gimnazijom) i praksom kod katastarskog inspektorata (inspettorato catastale) bila su slijedeća lica:

24) Bossi Antonio iz Milana, 25) Carbuicchio Francesco iz Istre, 26) Colerus Tadija iz Trsta, 27) Domasetović Josip iz Senja, 28) Defranceschi Ivan iz Rijeke, 29) Folchi Hermenegildo iz Šibenika, Gallandra Giuseppe iz Milana, 31) Grani Carlo iz Cremona, 32) De Giovanni Antonio iz Trsta, 33) Gasparini Giovanni iz Friula, 34) Petrović Mihovil iz Rijeke, 35) Pauletić Gian—Marin iz Istre, 36) Segò Franjo iz Trsta, 37) Sorgini Francesco iz Bologne.

Pretežan broj ovih stupio je u službu još za izmjere Istre i tršćanskog primorja (Litorale) 1820—23. god. ali su isto tako mnogi od njih napustili službu za vrijeme rada u Dalmaciji. Za razliku od onih prvih sa visokom školskom naobrazbom, koji su bili odmah po stupanju u službu razvrstani kao geometri II. ili III. klase, ovi su bili primani kao pristavi ili pomoćnici geometara.

Od onih koji su pohađali ostale tadanje škole (scuole normali, scuole gramaticali i dr.) spominju se:

38) Brumati Franjo iz Goricije, 39) Borri Antonio iz Poreča u Istri, 40) Bertučević Vinko iz Zadra, 41) Bonifacio Vincenzo iz Pirana, 42) Cristiani Carlo iz Istre, 43) Giani Giuseppe iz Cremona, 44) Golob Josip iz Goricije, 45) Gueratto Anton iz Kraljevice, 46) Gerini Giovanni iz Friula, 47) Gerini Gian-Batta također iz Friula, 48) Grusovin Jakov iz Goricije, 49) Gasparini Giovanni iz Friula, 50) Giani Abderales iz Cremona, 51) Kidler Viljem iz Splita, 52) Lorenzini Filip iz Kotora, 53) Laarner Josip iz Goricije, 54) Maraspin Franjo iz Pirana, 55) Pra Girolomo iz Belunesa 56) Ridi Giovanni iz Trsta, 57) Reggio Aleksandan iz Cresa, 58) Rutter Enrik iz Knina, 59) Samuel Andrija iz Goricije, 60) Tornemir Petar iz Zadra, 61) Vianetti Franjo iz Gorice, 62) Stošić Mihovil iz Udbine, školovao se u Francuskoj, a zatim kao kadet u Otočcu, 63) Turopoljčić Stjepan iz Petlinje.

Ovi su bili razvrstani stupanjem u službu ili kao pomoćnici ili kao volonteri. Mnogi su i od njih i to upravo stranci još tokom izmjere bili ili razmješteni izvan Dalmacije ili su napuštali službu.

Priličan je broj onih za koje stoji da su završili privatno teoretsko školovanje, a zatim priključni tečaj prošli kod inspektorata katastra. To su većinom naši domaći ljudi sa onog područja gdje se tada vršila izmjera i gdje nije bilo tada ni srednjih ni drugih škola. Evo ih: 64) Arneri Ivan sa Braća, 65) Braidotti Andrija iz Rijeke, 66) Borin Petar iz Šibenika, 67) Dutton Anton iz Friula, 68) Dal Ben Anton, Frari Benedikt, Menegeli Toma, Maričić Franjo i Ivan, Mršić Andrija sva šestorica iz Šibenika, 74) Morelli Franjo iz Splita, 75) Predanzani Nikola i Ivan iz Pirana, 77) Pešić Anton sa Solte kod Splita, 78) Stipančić Jakov, Šupuk Julije, Vidović Vice i Jure, Šupuk Toma sva petorica iz Šibenika, 83) Volpini Franjo iz Udina, 84) Višnjčić Anton iz Hrvatske.

Ovi su kod stupanja u službu prema svojim sposobnostima bili razvrstavani kao pristavi, pomoćnici, volonteri ili figuranti.

Osim ovih do sada nabrojanih lica, knjiga sadrži i slijedeće za koje nema podataka od kuda su ni koje su škole završili: 85) Arsenčeg, Bartul, 86) Angelini Giuseppe, 87) Adami Giuseppe, 88) Benetti Giovanni, 89) Biscontinini Pietro i Lodovico, 91) Barić Mate, 92) Beader Ivan, 93) Brešan Ivan, 94) De Concoreggio Giorgio, 95) Covard Ivan, 96) Checchini Teobaldo, 97) De Cireneo Jerko, 98) Castagnani Carlo, 99) Curir Petar, 100) Dragović Josip, 101) Erizzo Ludovico, 102) Gera Josip, 103) Gulh

Ivan, 104) Gaberšić Franjo, 105) Juričević Antun, 106) Mugetti Leopoldo, 107) Marcolongo Giulio, 108) Medaiko Franjo, 109) Močnik Jakov, 110) Martignano Bianchini, 111) Marković Antun, 112) De Miorini Giacomo, 113) Niglišek Ivan, 114) Nolle Andrija, 115) Ostoja Antun, 116) Ostoja Šimun, 117) Prschach Antonio, 118) Pegan Vincenzo, 119) Paulić Franjo, 120) De Rin Nicolo, 121) Samudo Martino, 122) Sponselli Pasquale, 123) Solitro Doimo, 124) Titel Josip, 125) Valušing Josip, 126) Zerbinnati Ricardo 127) Želalija Petar, 128) Zarnačević Mihovil.

Podaci ne sadrže godine rođenja, tako da nije moguće ustanoviti starost ovih lica za vrijeme kada se vršila izmjera Dalmacije. Međutim za svakoga se može ustanoviti bračno stanje, što je za nas vrlo interesantno. Od 128 lica bilo ih je svega 14 oženjenih, dok su svi ostali bili mladići. Veliki broj — kako je već spomenuto — napustio je za vrijeme rada u Dalmaciji službu ili bio premješten. Podaci su o tome nepotpuni, ali sa onim što se raspolaze, njih 77 do 1832. god. napustilo je Dalmaciju. Da li je tome bio razlog naporni rad pod lošim uslovima ili nešto drugo, mi danas ne možemo ustanoviti.

Knjiga iz koje su uzimani ovi podatci ne nosi godinu kada je bila sastavljena, ali prema upisivanim promjenama, moglo bi se kazati da je bila održavana do 1832. god., t. j. dok je vršena izmjera sjeverne i srednje Dalmacije. Prema tome moralo je biti još stručnjaka, koji su radili u južnom dijelu Dalmacije, u vremenu od 1832—38 god.

2.

Po završenoj izmjeri nije odmah došlo do njezinog praktičnog korištenja, već se porez od zemlje i dalje ubirao na bazi desetine (decima — deseti dio ploda). U svrhu korištenja izmjere, bilo je potrebno ustanoviti kat. č. prihode pojedinih kultura za pojedine k. o. Taj rad vršen je po posebnoj komisiji u vremenu od 1840.—44. god. Uz predstavnike pojedinih sela i kotara, ovaj rad su izvodila slijedeća lica:

1) Rocco Ivan Franjo, inspektor, 2) Geradini Antonio, komesar, 3) Maffi Luigi insp., 4) Lamberti Acesini, insp., 5) Longo Giuseppe, insp. 6) Koschitz Federico, insp. 7) Baumeister Alesandro, komesar, 8) Menis Luigi, insp. 9) Zambelletti Lodovico, insp., 10) Stefanini Ercole, insp. 11) Franklich Edoardo, dnevničar, 12) Catich Mateo, dnev., 13) Brainović Ivan, dnev., 14) Cadolini Cirilo, pisar. I ovdje vidimo da su više kvalificirano i rukovodstveno osoblje bili stranci, a u koliko je bilo naših ljudi ti su bili dnevničari.

3.

Opći zakon o neposrednim porezima donesen je 1869. god. i po njemu trebalo je odmah pristupiti izradi posjedovnih podataka sa k. č. p. U tu svrhu naređena je revizija mapalnog stanja, jer se ustanovilo da je od vremena izvršene izmjere nastao velik broj promjena. Ova je revizija obavljena kod nas u vremenu od 1875.—79. god.

Podatke o tehničkim licima koji su surađivali na ovom radu prikupio je drug Ivanišević sa elaborata, koji se u cijelosti za svih 749 k. o. nalaze pohranjeni u Arhivu mapa. Ovi elaborati također predstavljaju dragocijeni povijesni materijal u pogledu broja domaćinstava (nomografije), mjesta i predjela, broja parcela i veličine posjeda.

Ti su tehnički službenici slijedeći: 1) Boccabianca Mario, geom., 2) Speraz Marin, geom., 3) Kubin Frederico, geom., 4) L. I. Schneider, ing. geom., 5) Brozić Franjo, mjerač, 6) Slokić Dragutin, mjerač, 7) Casale Luigi, geom. 8) Vuletić Ivan, geom., 9) Knarr Alojs, geom., 10) Jelinich Josef, geom. 11) Obiditsch Carlo, geom., 12) Horak Adolf, geom., 13) Jelinek Ivan, geom., 14) Krakovizer Maksim, mjerač,

15) Matulović Jerko, mjerac, 16) Arterić Niko, mjerac, 17) Scheeweis Wilhelm, mjerac, 18) Matsch Ivan, mjerac, 19) Adler Ivan, mjerac, 20) Buzolčić Diodoro, mjerac, 21) Lazar Oto, mjerac, 22) Rukavina Nikola, mjerac, 23) Miličević Adam, mjerac, 24) Stupn i Ricardo mjerac 25) Welli Ivan, mjerac, 26) Draganić Vjekoslav, mjerac, 27) Bellan Ante, mjerac, 28) Barić Hinko, geom., 29) Gogola dr. Arnaldo, geom., 30) Pajek Anton, geom., 31) Giacomelli Marco, geom., 32) Ivanišević pl. Klement, geom., 33) Bošković Lavoslav, geom., 34) Addobati Vicko, geom., 35) Grukovich Oktavij, geom., 36) Frank Eduar, geom., 37) Belini Carlo, mjerac, 38) Lana Cipriano, mjerac, 39) Beneš Josip, mjerac 40) Sevečević Ante, geom., 41) Valenti Giorgio, geom., 42) Cozzi di Capersano Leopoldo, geom., 43) Inchiostru Aleksandar, geom., 44) Chevesich Antonio, geom., 45) Markovich Johan, geom., 46) Lenz Albert, geom., 47) Mrazek Hinko, geom., 48) Costa Enrico, geom., 49) Riđich Antonio, geom., 50) Stafelba Petar, geom., 51) Defrerco Nikola, geom., 52) Garimberti Domenico, geom., 53) Marcochia Doimio, geom., 54) Dr. Talpo, geom., 55) Buljan Ivan, mjerac 56) Lov Ivan, mjerac, 57) Hink Ferdinand, mjernik, 58) Bušen Jan, mjernik, 59) Konte Johan, mjernik, 60) Suster Jan, merić, 61) Jenik D. mjernik, 62) Hanelik Leopold, mjernik, 63) Strengh Johan, mjernik, 64) Talekezer Franjo, mjernik, 65) Junko Rikard, mjernik, 66) Suchy Heinrich, mjernik, 67) Fiala Ignacije, mjernik, 68) Božić Ivan, geom., 69) Srca Wenzel, geom., 70) Jovanović Svetislav, geom., 71) Vittorio Cavaliere D'Anche-negg, geom., 72) Barautzh M., mjernik, 73) Gunto Emerik, mjernik, 74) Jahelka Josef, geom., 75) Čizek Johan, geom., 76) Paut Luigi, mjerac, 77) De Pero Giovanni, mjerac, 78) Bresan Luigi, mjerac, 79) Strazek Hinko, geom., 80) Hanč Franz, mjerac, 81) Zanon Franjo, geom., 82) Persch Franz, geom., 83) Suha Dragutin, mjerac, 84) Vodušek M. geom., 85) Prohaska Karl, geom., 86) Moradini Carlo, geom., 87) Jovanović Sofronije, geom., 88) Boettner Mateo, geom., 89) Depolo Mihailo, mjerac, 90) Novart N., mjerac, 91) Lugnano Antonio, geom., 92) Ružička Ivan, geom., 93) Potechka Carl, geom., 94) Fiorenti Giacomo, geom., 95) Paunovich Antonio, geom., 96) Stanzl Johan, geom., 97) Bonomi Daniele, oem., 98) Serich N., geom., 99) Pisoni Andrea, geom., 100) Trampa Romano, geom., 101) Webern Fritz, geom., 102) Novak Arturo, geom., 103) Kazda Josef, javni zemljomjer-nik, 104) Czernowitz Hinko, m'ernik, 105) Defang Rudolf, mjernik, 106) Jonko N., mjernik, 107) Cetkovsky Josef, mjernik, 108) Hínke Ferdinand, geom., 109) Baldani Antonio, geom., 110) Vidović Mate, geom., 111) Cernović Enriko, geom., 112) Giunlia Vincenzo, geom., 113) Spazapan Henrik, geom., 114) Franić Edgard, geom.

Sva su ova imena unesena onako, kako se dotični potpisivao na elaboratima koje je u toku revizije izradio. Odmah se dade uočiti raznoliki naziv za zvanja: geometar, mjerac, mjernik, mjerić, zemljomjer! Otkuda ta raznolikost i koji je kriterij za pojedino zvanje uziman, nijesam mogao utvrditi. Dalo bi se posumnjati, da svi oni koji su završili viša školovanja ili su bili porijeklom Italijani, da su se potpisivali sa geometar, a ostali sa nižom naobrazbom i tečajevima da su uzimali ostala zvanja. Međutim, ne bi se priklonio ovom mišljenju iz raznih okolnosti, a posebno i stoga što je na području Hrvatske skoro do nedavno vrijedio naziv »mjernik« za sve stručnjake, koji su se bavili geodetskom praksom, bez obzira na svršeno školovanje. U to me najbolje ubjeđuje jedan članak u Vjesniku (prvo glasilo geometara u Hrvatskoj iz 1914. god.) u kojem se napada novi naziv »geometar« kojim se počinju potpisivati neki naši stručnjaci, zabacujući naš stari naziv »mjernik«.

Pogledamo li po narodnosti ova lica, uočiti ćemo da uz Italijane, na reviziji rade Česi, Poljaci, Nijemci, a nalazimo i dvojicu sa čisto srpskim prezimenima. Relativno je mali broj naših ljudi. Revizija je uz reambulaciju tehničkog stanja, obuhvaćala i ustanovljenje posjednika svake parcele. Nije stoga čudo, ako su ovi tehničari-stranci, koji nijesu poznavali našega jezika upisivali kojekako nazive atara, kućišta, zaseoka, kao i samih posjednika. Otale je i postalo poslovično pričanje da je u nekim

elaboratima za ime posjednika bilo upisano »Vragtigazna«. Naime, kada ovakovom stručnjaku dodijeljeni povjerenik nije znao imena posjednika parcele, znao je reći »Vrag ti ga zna«, a ovaj je to upisao za ime i prezime posjednika.

Po izvršenoj reviziji sastavljen je na bazi tih podataka, katastarski operat sastojajući se iz »spiska parcela« i »posjedovnih listova«, po kojima su tada davani podatci poreskim vlastima radi naplate zemljarine.

4.

Kako se posjedovno stanje stalno mijenjalo i mijenja, donešen je 1883. Zakon o evidenciji katastra. Radi izvršenja ovog zakona formirani su »Uredi očevdnosti katastra« koji su u Dalmaciji otpočeli djelovati 1895. godine.

Jedna publikacija Financijskog ravnateljstva u Zadru izdana 1912. god. o personalnom stanju tadanjeg osoblja, nalazi se u Arhivu mapa u Splitu. Iz onoga što sadrži ova publikacija, kao i iz obavještenja koja sam prikupio od starijih — sada umirovljenih kolega³⁾ — od početka redovitog djelovanja katastarske službe u Dalmaciji, na dužnostima u svojstvu stručnjaka službovala su kod pojedinih ureda slijedeća lica:

1) Inchiostri Aleksandar, rodom iz Šibenika. Apsolvirao je filozofski studij i kao suplent predavao na tadanjoj talijanskoj gimnaziji u Šibeniku kraće vrijeme. Vjerojatno mu se ova služba nije svidjela, jer je god. 1874. napušta i prelazi u katastar, gdje ga susrećemo već kod prve revizije. Po završenoj reviziji odlazi u Beč, gdje kasnije u birou za računanje triangulacije zauzima mjesto direktora. Nakon uspostavljanja katastarske evidencije i nadzorništva u Zadru, dolazi ponovo u Dalmaciju gdje preuzima rukovodstvo katastarske službe. Poznavajući dobro stanje katastra u čitavoj Dalmaciji, postavlja težište na njegovoj obnovi. U tu svrhu odmah po dolasku 1900. god. osniva prvu sekciju za novu izmjeru, koja najprije počinje sa radovima triangulacije, a zatim detaljne izmjere otočja Kornata. Ovi radovi daju zadovoljavajuće rezultate, što Inchiostriju daje podstreka daljnjem nastojanju u ovom smislu. Međutim oskudjevajući na stručnom osoblju, mora se prilagoditi drugim metodama i radovima manjeg opsega. Stoga napušta radove triangulacije, ali ustraje i dalje na formiranju sekcija nove izmjere, snimajući grafičkim metodama, koristeći se sa starom triangulacijom iz 1823. god. gdje god je to moguće. Snimanja su se u glavnom obavljala u kotarevima Zadar i Benkovac i to u k. o. sa većim promjenama, gdje nije uspješno izvršena prva revizija. Do konca 1917. god., kada je zbog ratnih prilika rad na novoj izmjeri morao biti obustavljen, djelovale su u Dalmaciji 7 sekcija sa po 2—3 i 5 geometra.

Osam sekcija nove izmjere, Inchiostri je formirao 1907. god i pet sekcija za reambulaciju. Zadatak ovih sekcija je bio da dovedu posjedovno stanje u sklad sa faktičnim u onim k. g. gdje je revizija iz 1875. slabo uspješna, bez većih izmjera. I ove su sekcije u glavnom djelovale u benkovačkom i zaderskom kotaru.

Po završenom svjetskom ratu Inchiostri ostaje i dalje u Zadru, koji tada podpada pod Italiju, ali se povlači u mirovinu, jer je proboravio u aktivnoj službi skoro 46 godina.

2) Adobatti Vicko iz Korčule. U službi je od 1872. god. Radio je kod prve revizije, a zatim kod ureda u Splitu, Zadru, Kotoru i Dubrovniku. Završava službu kao nadzorni organ kod nadzorništva u Zadru.

3) Fabris Kažimir iz Korčule u katastarskoj službi od 1895. Pretežno je službovao u Zadru. Poslije prvog rata optirao i odselio u Italiju.

³ Zahvaljujem kolegama koji su mi pružili bilo kakove podatke za nadopunu ovoga članka, a posebno ing. K. Ivonu, kojemu su kao dugogodišnjem rukovodiocu katastarske službe u Dalmaciji, mnoge okolnosti bilo dobro poznate.

4) Paut Luigi iz Trogira u službi je od 1870. te je radio kod prve revizije. Kasnije je službovao u Trogiru i Šibeniku.

5) Belan Antun iz Korčule, stupio je u službu 1875, i kao početnik radio na reviziji. Kasnije službovao u Zadru i Dubrovniku.

6) Bačeli Josip, također iz Korčule. Stupio je u službu 1886 i službovao u Sinju, Hvaru i Kotoru.

7) Vio Ivan iz Rijeke u službi je od 1889. i skoro svo vrijeme svojega službovanja proveo na Hvaru.

8) Madiiaza Antun iz Trogira, gdje je započeo službu 1892. i skoro svo vrijeme i službovao.

9) Policki Dragutin iz Trogira, službovao je u Hvaru neko vrijeme, a pretežno u Zadru kao voditelj arhive mapa.

10) Ostoja Pavao iz Dola na Braču. Službovao je u katastru od 1893. u Benkovcu, Šibeniku, Zadru i Trogiru. Ostoje kao geometre susrećemo već kod prve izmjere Dalmacije.

11) Feoli Antonio, talijan. Službovao je u Splitu.

12) Bošković Hamilkar iz okolice Dubrovnika, služio je u Sinju, pa zatim u Zadru u sekciji za reambulaciju.

13) Pasini Franjo iz Šibenika, službovao je pretežno u svom mjestu.

14) Papafava Nikola, vjerojatno sa Hvara. U službi je od 1895. Radio je u glavnom na novoj izmjeri. Za vrijeme triangulacije Kornata radio i na ovim radovima.

15) Tecilazić Federik iz Splita, službovao je u Splitu, Zadru i kod sekcije za reambulaciju.

16) Medini Ernest iz Šibenika u službi je od 1900. pretežno u Zadru, kao šef tamošnjeg ureda.

17) Cepernić Mate iz Zadra, službovao je od 1895 na Rabu, a kasnije kod sekcije za novu izmjeru.

18) Feri Luka iz Splita u službi od 1895. pretežno u Metkoviću i Kninu.

19) Roje ing. Josip iz Splita. U službi je od 1900. kod sekcije za novu izmjeru, a kasnije kod povjereništva za diobu općinskih dobara i agrarnog povjereništva u Splitu. Od god. 1930—38. vrši dužnost šefa odsjeka katastra kod Financijske direkcije u Splitu. U tom razdoblju provađan je zakon o razrešenju agrarnih odnosa u Dalmaciji, gdje su geometri obavljali pretežan i glavni dio posla. U tu svrhu bio je dodjeljen veći broj stručnjaka i njihovi radovi u mnogom su popravili stanje katastarskih planova.

20) M(arinković) Iginije u službi od 1899. u Imotskom i Biogradu, a pretežno u Zadru.

21) Ivon ign. Kamilo iz Šibenika. U službi je od 1903. i do prvog svjetskog rata uglavnom kod sekcije za novu izmjeru u Zadru. Nakon toga prelazi u Split, gdje preuzima rukovodstvo katastarske službe, na kojoj dužnosti ostaje do 1930 god. kada biva premješten u Zagreb, kao šef odsjeka katastra Savske banovine.

Katastarski operati za vrijeme rata bili su skoro za sve k. o. povučeni u unutrašnjost Austrije (Beč, Graz, Innsbruck i t. d.). Na taj način katastarski uredi ostali su skoro prazni. U ovim prvim poratnim godinama čitav rad je bio upućen na organizaciju službe, na prikupljanje operata i mladege administrativnog kadra. Zaslugom Ing. Ivona i ako sporo — uglavnom zbog nerazumijevanja tadašnjih funkcionera u Beogradu — izvršena je organizacija službe, prikupljen operat i osposobljeni uredi za najnužniju službu. U to je vrijeme lično po imenovanom izvršena i podjela Arhiva mapa u Zadru negdje 1924. god. i elaborat koji nam je pripao i tada se nalazio u Zadru, dopremljen u Split.

U ovom razdoblju nije bilo govora o nekim većim i zamašnijim tehničkim radovima, jer niti je bilo stručnog osoblja, niti novčanih sredstava. Težište rada tada je bilo koncentrirano na novoj izmjeri Srbije, a katastru u Hrvatskoj nije se pridavala nikakova važnost. Ne samo to već se i od onako oskudnog kadra nastojalo koliko je moguće odvojiti i uputiti na novu izmjeru. Dokinuli su se neki uredi, tako da su područja bila ogromna, te jedan geometar i jedan ili dva administrativca nisu mogli uopće ništa uraditi. Na urede je navaljen teret administrativno-fiskalnog poslovanja oko rasporeda zemljarine, što je sve naprosto ukočilo svaki tehnički rad. Život je međutim upravo tada tražio veći broj geometara i intenzivniji rad na terenu, jer je dolazilo do dioba posjeda, promjena kultura i raznih drugih promjena, koje nijesu tada, a skoro ni danas evidentirane i provedene.

22) Kralj Gilbert iz Splita. Službovao je kod sekcije nove izmjere. Da bi se u Solinu kod Splita moglo uspješno nastaviti na radovima arheoloških iskopina, bilo je potrebno izvršiti snimanja do tada izvršenih radova. Ovaj je zadatak povjeren Kralju, koji ga je sa uspjehom izvršio i na našem području pokazao, kako su geodetski radovi od velike koristi i u potrebe i kod arheoloških radova.

23) Matulić Antun iz Splita, služio je od 1902. do umirovljenja skoro stalno u Sinju. U posljednje vrijeme vršio je civilnu praksu u Splitu.

24) Grisogono Oskar iz Splita, službovao je kod nove izmjere, a nakon rata napustio katastar i prešao, također kao geodetski stručnjak kod Uprave pomorstava u Splitu.

25) Grisogono Pier-Marija služio je u Biogradu n/m. Poslije rata odlazi iz Dalmacije i kasnije ga susrećemo kod Odjeljenja katastra u Beogradu na novoj izmjeri Srbije.

26) Arneri Rafo iz Dubrovnika u službi je od 1902. u Korčuli, a pretežno u Dubrovniku kao šef tamošnjeg ureda, gdje je nakon prenzionisanja imao i ovlaštenu geodetsku poslovnicu.

27) Sirišćević Bogumil iz Splita u službi od 1902. pretežno u Supetru na Braču.

28) Ressel Josip, talijan. Služio kod sekcije za reambulaciju i poslije rata odselio u Pulu.

29) Rubčić Anton iz Splita. Služio od 1906. kod sekcije za novu izmjeru u Zadru, a nakon rata optirao i odselio u Italiju.

30) Glavina Martin iz Splita. U službi od 1906. Služio u Makarskoj, Splitu, Imotskom, Kotoru, te kao inspekcijoni organ kod nadzorništava u Zadru. Poslije svjetskog rata prešao u Split u novo osnovano nadzorništvo kao pomoćnik ing. Kamila Ivona.

31) Perković Josip iz Makarske u službi od 1907. Službovao kod sekcije nove izmjere u Omišu i Vrlici. Umro je dosta mlad.

32) Ornić Josip iz Sinja u službi od 1907. Služio u Drnišu, a nakon prvog rata optirao i odselio u Italiju.

33) Prokop Vladislav, porijetlom Čeh, služio je od 1908 u Obrovcu. Nakon prvog rata napustio Dalmaciju i odselio u Češku.

34) Falta Franjo, također čeh, službovao je od 1908. u Dalmaciji u Imotskom i Kotoru. Po završenom svjetskom ratu napušta struku i neko vrijeme vrši dužnost konsula Č. S. R. u Splitu.

35) Marinović Ante iz Trsta. U službi je od 1908. u sekciji za reambulaciju, a zatim u Trogiru i Imotskome.

36) Piperata Dragutin iz Trsta, služio je neko vrijeme kod sekcije za izmjeru, a tokom prvog rata napušta struku i prelazi u brodogradnju.

37) Steiner ing. Moric, građevinski inženjer, bečanin. Službovao je kao šef ureda dugo vremena u Imotskom, otkuda je 1920. premješten u Brčko. Prije dolaska u Dalmaciju radio na izmjeri u Bosni.

Kao pripravnici stupili su u službu katastra u razdoblju između 1909—12. slijedeća lica:

38) Bonačić Antun-stariji iz Splita. Radio kod sekcije za novu izmjeru, a kasnije napušta katastar i otvara civilnu poslovnicu. Međutim napušta i ovu i prelazi kod općine Split, gdje je službovao do 1947. kada odlazi u mirovinu.

39) Gnječ Petar iz okolice Makarske. Služio u sekciji nove izmjere, a nakon rata kratko vrijeme u Makarskoj odkuda napušta struku i prelazi u privatnu službu.

40) Sojka Ivan i Mašin Jaroslav, porijetlom česi. Služili su također kod nove izmjere, a nakon rata odselili u Češku.

42) Čuha Vladimir, porijetlom čeh. Kao početnik radi kod sekcije za novu izmjeru i kod ureda u Biogradu n/m.

43) Lovrinčević Ivan iz Makarske, službovao je kao početnik u Dubrovniku, a kasnije u Splitu.

44) Miličić Roman iz Brusja na Hvaru. Kao početnik služi kod sekcije za novu izmjeru, a zatim služi kod ureda u Imotskom, Hvaru, Šibeniku, Sinju radeći više u Livnu, pa zatim kao šef ureda dugo vremena u Biogradu n/m. Otale 1940. prelazi Financijskoj direkciji u Split, gdje neko vrijeme vodi odsjek katastra za Dalmaciju.

45) Nedoklan Domenik iz Splita, službuje neko vrijeme u Makarskoj, a pretežno u Splitu, gdje se još uvijek nalazi na dužnosti kao šef ureda katastra.

46) Novak Antun iz Hvara. Služio je na novoj izmjeri i kratko vrijeme na Hvaru. Ne ostaje kod katastra već za rana prelazi na željeznicu, gdje također službuje kao geodetski stručnjak.

47) Adum Petar iz Zlarina kod Šibenika, službuje kod sekcije za reambulaciju a kasnije u Orebiću i Financ. direkciju u Splitu, gdje vodi Arhivu, mapa, odmah nakon njezine dopreme iz Zadra, pa do 1942 god.

48) Matačić Vjekoslav iz Šibenika, gdje službu i nastupa, ali kao mlad umire.

49) Koščina Ivan iz Splita. Služio je kod sekcije za reambulaciju, pa zatim u uredu u Metkoviću i Splitu, a nakon penzionisanja otvara civilnu poslovnicu u Splitu, koju i danas vodi.

50) Vučetić Aristid iz Veleuke na Korčuli. Službuje najprije kod nove izmjere u Zadru, a zatim kod ureda na Korčuli i Dubrovniku.

51) Vukčić Petar iz Splita. Nakon rasformiranja sekcije nove izmjere gdje je započeo službovan'a susrećemo ga dugo godina kao šefa ureda u Benkovcu i podkraj službe u Splitu.

52) Petružela Antun, službovao je u Šibeniku, Drnišu i Omišu, gdje u jednoj automobilskoj nesreći još mlad je poginuo.

53) Čar Marko iz Kotora, nastupio je službu kod nove izmjere, odkuda prelazi u Kotor, gdje se i danas nalazi na dužnosti.

54) Pokrajac Uroš iz Knina, gdje je kao početnik nastavio dužnost i služio sve do 1935. Otale odlazi u Financ. direkciju Split, gdje od 1938. nakon odlaska ing. Roje preuzima rukovodstvo katastarske službe. U penziju odlazi u 1948. god.

55) Grisogono Bernard iz Splita, služio je u Splitu, Haaru, Sinju, Trogiru, a i danas je u službi i na dužnosti šefa ureda u Hvaru.

56) Novak Divko iz Drniša, gdje i službuje kao početnik. Otale odlazi u Hvar, pa zatim u Šibenik gdje dugo godina službuje kao šef ureda.

57) Pernjak Ljubo iz Splita. Nastupa svoju službu u Splitu, a otale odlazi u Imotski gdje dugo godina službuje kao šef ureda.

58) Mladineo Nikola, služio je kratko vrijeme u Sinju, a zatim napušta struku i nastavlja filozofski studij.

59) Fisković Kristo sa Orebića, gdje službu i započima, ali je zbog bolesti nakon kraćeg vremena napušta.

60) Baldazar Rudolf, služio je na Kočuli, Supetru i Zadru. Nakon rata napušta katastar i prelazi na željeznicu također u zvanju geometra.

61) Čieva Ernest, službovao je kod ureda u Zadru, a nakon prvog rata napušta Dalmaciju i odlazi u Italiju.

62) Kukoč Miljenko iz Omiša, službovao je kratko vrijeme pred rat u Trogiru.

63) Benzon Vincenzo, služio je kod sekcije za novu izmjeru, a za vrijeme svjetskog rata poginuo je na parobrodu koji je naletio na mlinu.

64) Hreščak Ivan iz Kotora, služio je do rata kod sekcije nove izmjere. kasnije napustio Dalmaciju.

65) Bressan Dinko iz Kotora, služio također kod nove izmjere, a nakon rata optirao i preselio u Italiju.

66) Barbarić Ivan iz Hvara, službovao je kratko vrijeme na Hvaru, a zatim kod povjerenstva za razdiobu općinskiu imanja. Nakon rata preselio u Vojvodinu. Danas je još u službi kod željeznice.

67) Samohod Ludvig iz Omiša, služio je do rata kod sekcije nove izmjere, a nakon rata neko vrijeme u Omišu.

68) Dalohar Virgil, služio je neko vrijeme kod povjereništva za diobu općinskih pašnjaka.

69) Bašković Kajo iz Makarske, služio je također kod povjereništva za diobu općinskih pašnjaka, a nakon rata preselio u Vojvodinu.

70) Matulić Robert iz Splita, službovao je dugo godina kao šef ureda u Supetru na Braču.

71) Staničić Ivan, služio je do rata kod sekcije za reambulaciju, a kasnije odlazi u Zagreb gdje se i danas bavi civilnom praksom.

72) Vitanović Petar sa Visa, službovao je kod sekcije za novu izmjeru i rano umro.

73) Zwolsky porijetlom Poljak. Služio je neko vrijeme u Biogradu n/m. Potanji podatci za njega nedostaju.

Osım ovih, koji su kao pripravnici stupili u službu u vremenu 1909—1912. kako sam uvodno govorio, službovali su u Dalmaciji nakon prvog svjetskog rata i slijedeći geometri:

74) Gotovac Antun iz Splita, službovao neko vrijeme u Trogiru, a zatim kod Fin. direkcije u Splitu od kuda za vrijeme drugog svjetskog rata odlazi u Osijek.

75) Ivančić Matej iz Istre, službovao je u Supetru i Preku (Preko i Biograd do 1930. g. bili su jedna katastarska uprava), a zatim premješten, u Split, gdje je dugo vremena bio šef tamošnjeg ureda, otkuda poslije 1946. odlazi na Rijeku.

76) Jeričević Antun sa Korčule, služio je u Korčuli, Prekom i Zadru, gdje se i sada nalazi na dužnosti.

77) Nakić Vojnović Mihovil iz Drniša, služi kratko vrijeme u Šibeniku, zatim u Kninu otkuda prelazi na općinu Drniš, a kasnije na ured katastra u Drnišu.

78) Vičanović Slavoljub sa Visa. Službovao je do konca prvog svjetskog rata u Bosni kod šumarstva, kada prelazi na katastar i služi kao šef ureda u Metkoviću dugo godina. Poslije drugog svjetskog rata prelazi u Split, gdje preuzima upravu katastarske službe za Oblast Dalmaciju do 1947. kada je nenadano umro.

79) Werk Reiner, služio je poslije prvog svjetskog rata kratko vrijeme u Imotskom.

80) Radeljak Franjo iz Splita, služao je neko vrijeme poslije prvog rata u Obrovcu, otkuda je premješten u Hrvatsku.

81) Ilijić Šimun iz Starigrada na Hvaru, služio je neko vrijeme na Korčuli i otale prešao u Slavoniju.

82) Arnerić Rafo, također je neko vrijeme službovao u Korčuli, otkuda je prešao u ured Krk.

83) Machiedo Niko, kratko vrijeme službovao je u Korčuli negdje 1936. god.

84) Buj Ljubomir iz Splita, služio je u Obrovcu i Hvaru i relativno dosta mlad umro.

85) Novak Dušan do drugog svjetskog rata služio u Sinju, a nakon rata u Omišu i Drnišu gdje se i sada nalazi na dužnosti.

Da bi upotpunio ovaj prikaz navesti ću i one geometre koji su u Dalmaciji služili kod gradskih općina ili obavljali civilnu praksu u koliko sam uspio za njih prikupiti podatke.

86) U Zadru je prije prvog rata obavljao civilnu praksu Nagy ing. Ernest i Draganić.

88) U Splitu je obavljao praksu Šperac.

89) Dobrić Ing. Milivoj iz Splita imao je ovlaštenu poslovnicu u Splitu, koja je bila najaktivnija poslovnica u Dalmaciji sve do 1948 god. kada je umro.

90) Šuhević ing. Vladimir, građevinski inženjer obavljao je geodetske radove u Šibeniku između prvog i drugog svjetskog rata.

91) Fradelić Franjo službovao je dugo godina kod općine Split.

92) Novak Uroš službovao je kod općine Šibenik, gdje se nalazi i danas na dužnosti kod povjereništva građevina Gradskog GO-a.

93) Bonačić Ante — mladi, službovao kod općine Split. Danas Gradskog N. O. Split.

Svi ovi geometri koji su od osnivanja katastarskih ureda službovali u Dalmaciji, završili su školovanja u Pragu, Brnu, Beču ili Grazu, a neznan je broj onih koji u službu katastarsku dolaze sa maturom i dvogodišnjom praksom.

Za ove generacije geometara katastarska služba u Dalmaciji bila je po ing. Inchiostriu ispravno usmjerena na radove nove izmjere i reambulacije. Mali broj stručnjaka nije mogao postići znatnijih rezultata i zato tragove ovih radova nalazimo jedino u kotarevima Zadar i Benkovac. Nakon svjetskog rata radovi na katastru zamiru, jer se težište ovih radova prenosi na novu izmjeru Srbije, a broj geometara u Dalmaciji osjetljivo je smanjen optiranjem i odlaskom velikog broja u Italiju.

5.

Donošenjem zakona o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije, traje kratak period novog intenzivnog rada na

obnovi katastarskog stanja. Provedba ovog zakona ovisi uglavnom od geometara, koji imaju zadatak ustanoviti na koju površinu prijavitelj (kmet) postavlja zahtjev za razrješenje agrarnog odnosa t. j. šta on kao kmet obrađuje i od toga daje jedan dio prinosa vlasniku zemljišta. Radilo se o cca 200.000 temeljnih parcela na koje je postavljen zahtjev za razrješenje agr. odnosa. Ako se ima u vidu da je za ustanovljenje svakog prijavljenog dijela trebalo vršiti mjerenje i cijepanje osnovne parcele, jasno je da ovaj zamašan zadatak nije moglo izvršiti ono 17 geometara koje je službovalo po uredima za katastar 1931. god., kada je donešen zakon. Intervencijom ministarstva pravosuđa i samih interesenata sklonilo se Odjeljenje katastra da 1933. uputi najprije petoricu geometara, čiji se broj u narednim godinama stalno povećavao. Na taj način u razdoblju između 1933.—41. uz geometre ureda za katastar surađivali su i slijedeći mlađi geometri, koji su završili školovanje u Beogradu ili Zagrebu kod Srednjih tehničkih škola:

1) Rubinić Stjepan na području Biograda n/m, za drugog svjetskog rata služio u Makarskoj kod Rízn. upraviteljstva, 2) Gelo Stjepan na području Metkovića, 3) Dorčić Zivko, na području Biograda n/m, 4) Kosić Miljenko na području otoka Visa, 5) Raškušček Viljem, na otoku Braču, 6) Marković Ljubomir, na području Biograda n/m, 7) Jeselj Stanko, na području Hvara, 8) Župančić Ivan, na otoku Visu, 9) Trčak Franjo, na otoku Hvaru, 10) Krleža Ivan, na otoku Visu, 11) Ajvazović Miljenko, na području Preka, 12) Sosa Mile, na području Šibenika, 13) Čoklica ing. Stjepan, na području Preka, 14) Mehmedbašić Rasim, na otoku Hvaru, 15) Topčagić Mustafa, na području Splita, 16) Paškvan Antun, na otoku Braču, 17) Pešelj Miljenko u Sinju, 18) Gajšek Vladimir, na području Splita, 19) Šimić Boško, na području Šibenika, 20) Šilić Ivan, na području Šibenika, 21) Tanović Bajro, na otoku Braču, 22) Slipčević Milan, na području Preka, 23) Nešić Dušan, na otoku Visu, 24) Marinković Sava u Biogradu n/m, 25) Grđić Svetomir u Benkovcu.

Osim ovih radili su na agraru i kasnije ostali stalno ili izvjesno vrijeme u Dalmaciji:

26) Mrakovčić Nadislav, u Biogradu n/m gdje je redovito bio u službi, a odkuda je u drugom svjetskom ratu prešao u Senj.

27) Tomić Mirko, u Šibeniku. Kasnije kod Fin. direkcije u Splitu, gdje je rukovodio tehničkim dijelom radova na agrarnoj reformi.

28) Kosović Cedo, u Starigradu na Hvaru. Kasnije u Splitu, gdje se i sada nalazi kod oblasnog geod. zavoda.

29) Buj Ljubidrag-mlađi, kod ureda u Preku. Poslije rata u Hvaru i Kninu kod tamošnjih ureda, odkuda 1948. odlazi u Senj, na mjesto Mrakovčića.

30) Salmić Ludvig, na Hvaru. Poslije rata u Splitu, pa zatim kod Oblasnog geodetskog poduzeća Split.

31) Dujšin Zvonimir, kod ureda u Supetru, tokom rata u Omišu, a zatim odlazi na područje Hrvatske.

32) Havalica Mustafa u Supetru, gdje je kasnije bio i u tamošnjem uredu. Nakon rata napušta struku.

33) Jevremović Stevo u Šibeniku, a zatim u Splitu. Nakon rata u uredu u Zadru, gdje se i danas nalazi kao šef ureda.

34) Klínger Hinko na Korčuli. Tokom rata u Makarskoj, zatim u Splitu i Šibeniku, gdje se i danas nalazi na dužnosti.

35) Babić Daro na Hvaru, odkuda odlazi u Slavoniju, gdje je i danas na dužnosti.

36) Čampara Velija, služio je do rata u Korčuli, odkuda je premješten u Novu Gradišku, gdje se i danas nalazi na dužnosti.

37) Lizatović Gjuro, službovao je duže vremena u Benkovcu kao šef ureda, a zatim za rata u Makarskoj odkuda odlazi u Zagrebu. Danas nije u struci.

38) Meštrović Danijel, prije Lizatovića služio kratko vrijeme u Benkovcu, odkuda je premješten u Gospić.

39) Bauer Anton, vrlo kratko vrijeme služio je u Benkovcu, odkuda odlazi u Delnice, gdje se i danas nalazi kao šef tamošnjeg ureda.

40) Bezić Mirko, služio je neko vrijeme u Splitu, a danas kod Oblasnog geozavoda.

41) Miškulić Dragutin, kratko vrijeme pred rat i za vrijeme rata u Kninu, odkuda odlazi u Daruvar, gdje se i danas nalazi kao šef ureda.

42) Branović Rikard, služio je kod ureda u Korčuli, nakon Čampare. Otale odlazi 1948 u Zagreb i sada je kod Geozavoda

43) Tonsa Miljko, služio je u Benkovcu, odkuda 1948 odlazi na Krk.

44) Turić Andrija od 1935 kod ureda u Dubrovniku, odkuda prelazi u Bosnu na Tehničku srednju školu.

45) Dean Tomislav, služio je 1946—47. kod ureda u Šibeniku.

Da bi ovaj pregled bio potpun, smatram da ga je potrebno upotpuniti sa današnjim podacima o geometrima po uredima katastra. Evo ih:

1) Bučan Ante iz okolice Splita. Služio na novoj izmjeri Srbije. Pred rat radi na agraru u Makarskoj. Poslije rata u Splitu, kao upravitelj Uprave za geodetsku službu.

2) Kosović Čedomil iz Boke-Kotorske. Nakon nove izmjere 1933. dolazi na radove agrara u Dalmaciju, gdje i ostaje najprije na Hvaru, a zatim u Splitu.

3) Ivanišević Stjepan iz Splita. Pred rat dolazi sa nove izmjere u Split, gdje je najprije na dužnosti kod komisije za diobu općinskih pašnjaka, a zatim kod Oblasnog geozavoda. Sada kao voditelj arhive mapa kod Uprave za geodetsku službu.

Ured za katastar u Zadru:

4) Jevremović Stevo iz Srbije. Dolazi sa nove izmjere 1933. najprije u Šibenik, a zatim u Split. Tokom rata prelazi u Zadar, gdje u glavnom i ostaje i gdje je i danas na dužnosti kao šef tamošnjeg ureda.

5) Jeričević Antun, spomenut pod st. 76. glava 4.

Ured za katastar u Benkovcu:

6) Modrinić Sergije, pom. geometar iz Benkovca. Službovao kao administrativni službenik u Benkovcu i nakon završenog tečaja u Splitu i nadalje ostao u Benkovcu kao šef ureda.

Ured za katastar u Kninu:

7) Grčić Nedjeljko iz Kraina. Službovao kao administr. službenik u Kninu. Počeo tečaj za pom. geometre i nakon završetka ponovo u Kninu kao šef tamošnjeg ureda.

Ured za katastar u Drnišu:

8) Novak Dušan iz Drniša [spomenut pod (85) glava 4].

Ured za katastar u Šibeniku:

9) Ungarov Bruno iz Šibenika. Nakon nove izmjere 1931. u uredu u Benkovac, zatim na Hvaru na agraru odkuda prelazi u Knin kao šef ureda. Nakon rata u Geodetskoj upravi. Sada šef ureda katastra u Šibeniku.

10) Klinger Hinko iz Slovenije, već spomenut u predhodnom poglavlju pod st. 33.

Ured za katastar u Sinju:

11) Bilić Vjekoslav iz Promine kod Knina. Nakon što je izvjestan broj godina proveo na novoj izmjeri Srbije dolazi u Knin. Sada šef ureda u Sinju.

Ured za katastar u Splitu:

12) Nedoklan Domenič, već poznat pod st. 45 u 4. poglavlju.

13) Marjanović Josip, pom. geometar iz Splita.

14) Asanović Mira, pom. geometar također iz Splita.

Ured za katastar Supetar:

15) Antunović Antun prije rata u Supetru na Braču. Za rata u Vojvodini odkuda se ponovo vraća na svoju staru dužnost.

Ured za katastar u Hvaru:

16) Grisogono Bernard, već poznat pod st. 55 u 4. poglavlju. Sada na dužnosti šefa ureda u Hvaru i najstariji među geometrima, koji su danas na dužnosti.

Ured za katastar u Korčuli:

17) Cvjetković Pero šef ureda. Na Korčulu došao iz Dubrovnika.

Ured za katastar u Dubrovniku:

18) Ciko Stjepan iz Dubrovnika. Ranije službovao na novoj izmjeri Srbije odkuda je došao pred rat u Dubrovnik.

19) Ljuban Franjo iz okolice Dubrovnika.

Ured za katastar u Metkoviću:

20) Palaversa Josip, pom. geometar iz Metkovića, gdje je ranije služio kao administrativni službenik.

Ured za katastar u Makarskoj:

21) Lovrinčević Rade iz Makarske. Služio na novoj izmjeri Srbije od kada je došao za radova agrara u Dalmaciju i stalno službovao u Makarskoj.

Napomenuti ću još da je kod Gradskog N. O. u Šibeniku danas još i

22) Laurić Rade iz Šibenika. Nakon nove izmjere u Srbiji došao u Šibenik gdje je stalno na dužnosti kod Gradskog N. O.-a.

Ovdje sam evo nabrojio 407 imena onih geodetskih stručnjaka za koje je danas poznato da su kraće ili duže vrijeme djelovali na području Dalmacije.

U prvim počecima pretežen broj su isključivo stranci, osobito na rukovodećim mjestima. Međutim pomalo taj broj opada, te susrećemo naše ljude, osobito iz Dalmacije. To su u većini slučajeva oni koji su odrasli u malim mjestima gdje tada nema ni osnovnih škola. Upornim i marljivim učenjem i praktičnim radom ulaze u tadanji način mjerenja i potpuno zadovoljavaju na svojim dužnostima.

U prvoj reviziji mnogi naši ljudi već su stručnjaci sa završenim propisnim školovanjem, a oni koje susrećemo u struci pred prvim svjetskim ratom završili su više nauke u Beču, Brnu, Grazu i Pragu.

Ovoliki broj stručnjaka, osobito naših ljudi stvorio je tradiciju geodetskoj službi kod nas, jer je nakon Istre područje Dalmacije bilo prvo na kome je geodetska služba preko Ureda za katastar otpočela djelovati. U usporedbi sa drugim narodima, kako dakle vidimo, nijesmo na posljednjim mjestima, jer kroz proteklih trinaest decenija geometri skoro neprekidno obavljaju stručne geodetske poslova za tadanje potrebe.

Na kraju još jedna opaska. Uporedimo li današnji broj geometara kod Ureda za katastar i zadatke i poslove koji im se stavljaju u dužnost, sa onim brojem koji je na istom području djelovao pred prvi svjetski rat, pa i kasnije, onda postaje jasno kako je današnje brojno stanje nedovoljno i u nemogućnosti da savlada sve tekuće tehničke poslove. Povećanjem ovoga broja omogućilo bi se da svi manji zadaci uspješno obavje geometri Ureda za katastar. Ovakova organizacija ni u koliko ne bi bila na štetu geodetskih poduzeća, već naprotiv rasteretila bi ih onih poslova, koji stvaraju balast u njihovom poslovanju. Stoga bi opravdano ovaj broj geometara trebalo povećati i Uredima za katastar dati mogućnost izvršavanja onih zadatak koji spadaju u njihovu dužnost u današnjim društvenim potrebama.

Geom. Bruno Ungarov — Šibenik

APPENDICE À L'ETUDE HISTORIQUE DU CADASTRE EN DALMATIE

La première mensuration cadastrale en Dalmatie remonte à 1824-38. Pendant et après ce temps-là, un nombre considérable des experts a été engagé au service dans cette région. Jusqu'à présent leur nombre est de 407. Dans l'article à coté de la description des périodes du travail sont mentionnés aussi les noms des experts. Les renseignements ont été extraits de l'archive géodétique des mappes à Spalato.